RESIDENCE SUPERIEURE DU TONKIN
DEPOT LEGAL

SAMEDI 9 AOUT 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	1 tháng	3 tháng	6 tháng	1 năm
Nam kỳ	0 $ 50	1 $ 40	2 $ 80	5 $ 60
Cao Miên và Lào	0 $ 60	1 $ 70	3 $ 20	6 $ 40
Tây, Tàu, Nhật	0 $ 80	2 $ 20	4 $ 00	8 $ 00
Ấn Độ, Hồng Mao	1 $ 00	2 $ 80	5 $ 20	10 $ 00
Mỗi tháng	0 $ 50	0 $ 60	0 $ 50	0 $ 60

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au Directeur
97-99, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : B. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHAN-KẾ-BÍNH
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1256

ANNONCES

Décomptez à raison de 0 $ 10 par ligne en caractères de huitième, sur 0 m 065 de large.
Une seule insertion . . . 0 $ 30 la ligne
Par mois et demi . . . . .
Par trimestre et par convention . . . . .
Réclames dans la 3e page . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales . 1 $ 50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants

Sao cho sống nổi ở đời này?

Nước Nam ta từ khi có nước đến giờ đã hơn bốn nghìn năm, sinh sản một ngày một đông, nói giống một ngày một mạnh, mà hai chữ vệ-sinh thì đến mãi thế-kỷ thứ 19 mới xuất hiện, đến thế-kỷ thứ 20 mới thực-hành. Người thủ-cựu không biết nghĩ kỹ thì đều nói rằng: « Người nước ta xưa kia có học vệ-sinh đâu nào, có biết vệ sinh là gì, thế mà vẫn đẻ, vẫn nuôi, vẫn ăn, vẫn lớn, vẫn có người trung thọ vẫn có người thượng thọ, sở người một ngày một đông, cho đến bây giờ mới nghiễm nhiên thành một nước có đến hơn 25 triệu người, thế thì cần gì mà phải học vệ sinh, cần gì mà phải biết vệ-sinh ».

Những người nói như thế, là chưa xét kỹ đến cái cần thiết về sự vệ sinh đời nay, cái ích lợi về sự vệ-sinh đời nay. Tại làm sao mà đời trước không cần phải vệ-sinh mà đời nay phải cần có vệ sinh, tôi tưởng rằng có nhiều lẽ xưa nay chưa từng xét đến.

Người ta sống ở trên đời vì thế nào mà ít đau ốm, vì thế nào mà được sống lâu? Một là vì bẩm thọ tốt, hai là vì biết điều độ. Ngày xưa các cụ ta nhiều người sống lâu, và nhiều người mình khỏe, có người sống đến 8, 9 mươi, có người cả năm chẳng phải uống chén thuốc nào; đó là vì khi trước đường đi lại chưa được giao thông, cách sinh nhai hãy còn đơn-giản, người ta tư-tưởng còn eo hẹp mà tính chất còn thật thà, ít biết lo sâu nghĩ xa, ít biết bày mưu đặt kế, ít hại đến tinh-thần, thì ít sinh ra tật bệnh, người khỏe mạnh vẫn chiếm được phần nhiều. Rồi đã sẵn thì cây phải tốt, giống đã tốt thì quả phải ngon, người đời trước bẩm thụ hầu hết là như thế đó. Bậc hạ-lưu thì đi cày đi cuốc, làm thợ làm thuyền, lao-động lắm thành ra chân đồng tay đá, dẫu dãi nhiều thành ra gân sắt xương đồng; đã không kẻ hiểm mưu sâu để hại cái gan óc, lại cứ sớm làm tối nghỉ để dưỡng cái hình hài; tuy không biết vệ-sinh mà vệ-sinh ở đó. Vì thế mà sức vẫn mạnh mà sống vẫn lâu. Còn như bậc thượng-lưu thì tuy không phải lao-động như hạng người kia, nhưng mà nghề chơi khi ấy chưa rộng, người ta biết trí thú còn nhiều: ăn uống có chừng, khỏi cực cơ tiệt, cho nên cũng sớt đa nơ thịt, ít phải nhờ đến sức Hiện Kỳ; tộc bạc đam mồi, nhiều kẻ vượt qua tuần kỳ ngải. Nói tóm lại là người đời xưa tuy không biết hai chữ vệ-sinh, mà cũng cơ-hồ thực-hành các cách vệ-sinh cả.

Đến bây giờ thế giới giao-thông, người khôn của khó, trí-lự một ngày một thêm, đường sinh-nhai một ngày một khó. Kẻ lợi thương công tuy hào-lự cũng cần tính đến; mau chân đào bước, chậm giây phút thì đã thua rồi; thì khôn đua khéo, suy thiệt tính hơn. Suy nghĩ lắm, tính toán nhiều, khí huyết một ngày một hư đi, nếu-cần một ngày một yếu đi. Đường làm ăn khó nhọc, vì ngày xưa đã gặp mười gặp trăm; cách ăn chơi hư hoang, so buổi trước lại bằng nghìn bằng vạn. Nào nam nữ, nào đồ bác văn văn, cách chơi bời càng phong lưu lại càng say đắm, càng say đắm lại càng hại đến khí lực tinh thần. Thế cho nên chủng-loại càng yếu đi, tật bệnh càng nhiều ra, đem cái sức lực của người đời nay mà so với cái sức lực của người đời xưa, thì thật cách xa nhau không biết là mấy dặm.

Về cái vấn-đề ấy, thì ở các nước Âu-châu cũng cùng một cái nguyên lý ấy. Vì thế cho nên các bậc bác học ở Âu-châu đem lòng ưu thời mẫn thế, muốn giúp cho loài người bớt cái nạn yểu đau, thêm cái phúc thọ-khảo, lấy cái trí sáng, cái công học mà xét ra cái nguyên-nhân, lập ra các phương pháp, phép vệ-sinh từ đó mà sinh ra. Ta nên biết rằng phép vệ-sinh là vì người ta đau ốm nhiều, chết chóc nhiều mà sinh ra, chớ không phải là muốn đem phép vệ-sinh ra mà làm cho người ta ít đau ốm ít chết chóc hơn người xưa đâu; chớ như đời trước, thì tuy có phép vệ-sinh, cũng không cần phải vệ-sinh, vì người ta bẩm thọ đã tốt, mà tư lự lại ít và trác tàng lại không nhiều.

Người ta sinh ở đời này, tư bẩm đã bạc-nhược, mà thế giới lại gặp lúc mờ-mang. Cách cạnh-tranh sinh tồn, phải đâu thiên phương bách kế, lỗi phong-lưu đua đăng, lại bầy ra trăm lối nghìn đường. Người xưa có câu nói về từng sắc hại người cho là hai cái búa chặt một cây khỏe, tôi nghĩ những điều hại về sinh-mệnh ở đời này, thì thật đến mười cái, trăm cái búa, chẳng những hai cái mà thôi đâu. Nếu mà không biết cách vệ sinh, cứ ra nhà cứ chịu tối làm, ăn uống cứ đánh cầu thả; nước cứ đọng luôn ở ngoài ngõ, chuột cứ nuôi đặc ở trong nhà, hết thảy sự ẩm thực cư xử đều cứ cẩu thả như trước cả, thì chắc là sinh ra nhiều cái bệnh nguy, cái tật ác, khiến cho loài người phải chịu nhiều điều tai ách gớm ghê. Vì thế phải biết vệ-sinh, phải trọng vệ-sinh, phải cần vệ-sinh. Vệ-sinh ở đời trước thì không cần, mà ở đời này thì thật cần, ở đời trước mà không biết vệ-sinh thì còn được, ở đời nay mà không biết vệ-sinh thì thật nguy. Ai muốn giữ cho sức lực mạnh khỏe, thọ mệnh dài lâu, để hưởng cái hạnh-phúc sinh tồn ở cái thế-giới văn-minh này, thì phải biết vệ-sinh, phải trọng vệ-sinh.

H. T. B.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán mỗi giấy cách báo, chừng lại thì nhớ thì biên rõ rằng việc đổi, và gửi theo hai báo (0 $ 2), bảng tem cũng được để chi tiền giấy quản khác.

Bản-quán không gửi tiền theo thì chỉ có quyền việc gì trước chậm về sau đó.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 8 Août 1923

Tại hội Vạn-quốc

Hội-đồng của bộ Vạn-quốc coi về việc thi-hành quân-bị vẫn xét bản dự-thảo hòa-ước giữ hòa bình, trong ấy. Hội-đồng đã ấn-định các điều kiện cho các nước không có chân trong hội Vạn-quốc cũng có thể dự vào bản giao-ước mong bảo tương trợ lẫn được.

Việc nước Ba-lan

Ngày hôm thứ ba, các ông nguyên-lão nghị-viện và các ông thứ-dân nghị-viện nước Lỗ-mi-ni đã tới Lodz. Các ông đi dự cuộc hội-nghị của các nghị-viện liệt-quốc đất ở Copenhague. Các ông nghị-viện đã đến thăm trường Cao-đẳng chuyên nghiệp, các viện bảo tàng, hội-chợ. Các ông lại đi thăm nhiều tỉnh thành khác ở Ba-lan.

Hiện nay đường hỏa-xa ở Ba-lan thiếu đồ dùng. Nhưng đến cuối năm nay, thì sẽ thêm được 5.608 cái toa mua của Đại-kỳ và 4.400 cái toa mua của các nơi khác.

Cavite, ngày 4 Août 1923

Tin quan Thống-lĩnh Harding tạ thế

Tin San Francisco. — Được tin quan Thống-lĩnh Harding tạ thế, các nhà làm báo và các quan chức khắp nhân dân nội những người ở gần quan cố Thống-lĩnh hết sức nỗ-lực đến kia. Ngoài những tin hiện chánh-phủ đã tuyên-bố lên, các người ấy cũng không biết điều gì khác nữa, vì quan cố Thống-lĩnh tạ thế một cách bất ngờ. Các quan chức tranh nhau lên tận gác thứ tám, vào trong các phòng, các lối đi, gần chỗ quan Thống-lĩnh nằm, và bàn về các phương sách nên thi hành. Quan Harding tạ thế một cách bất kỳ, nên công việc lại thêm khó làm. Bảo nào trong đêm ấy những bài nói về quan Thống-lĩnh càng tranh ảnh về các đoạn trích trong các bài diễn-văn của ngài.

Công-chúng vừa được tin bệnh tình của ngài đã khá mới có mấy phút, thì đột-nhiên được tin ngài tạ thế, hình như một việc đau-đớn vậy. Sau khi ngài tạ thế rồi, mà nhẽ có tiếp được điện-báo các nơi gởi đến mừng ngài bệnh-tình được khá hơn trước. Các nhà chánh-trị cũng nói rằng ai nấy rất là đau-đớn về việc quan Thống-lĩnh tạ thế. Công chúng kéo đến đầy các phố ở chung quanh dinh quan Thống-lĩnh ở để hỏi tin tức, tình cảnh rất là thiết tha.

Tin Trung-hoa

Ngày 2 Août 1923

Hương-cảng cấp-điện

Hồng-triện-Lâu và Ông-thức-Lương đã cưỡng-bách hai chiếc thương-thuyền để dự-bị việc đào-tẩu. Tôn đại-nguyên-soái hạ lệnh bạn trong hai ngày phải đáp yêu Trào, Sơn, Phạm-thạch-Sinh và Lư-sư-Đễ do Đạm-thủy tiến đánh Hải-lạc-phong. Hồng-triện-Lâu, Hoàng-đại-Vĩ và Lâm-Hổ hội-nghị muốn đầu hàng Lý-liệt-Quân.

Tin Lư-vinh-Tường

Lư-vinh-Tường đem quân đóng ở biên-cảnh Triết-giang và Thượng-hải. Gần đây, Đoàn-hồ yến-nhân phần nhiều đi sang Hàng-châu, cho nên người ta nghi là nơi Trường-giang sắp có đại-biến.

Tin Vương-thừa-Mân

Có tin rằng Tào-Côn sắp dùng Vương-thừa-Mân làm đốc quân ở Sơn-đông để đợi việc dụng-binh ở miền Nam.

Tin Cố-duy-Quân

Cố-duy Quân viết thư cho Tào-Côn nói việc bổ sung các viên, chẳng những hai bộ ngoại-giao và tài-chính mà thôi, dẫu ba bộ: Lục-quân, giáo-dục và nông-thương, cũng cần phải có người nhậu trách-nhiệm.

HÀI ĐÀM

Phân người nghiện

Một anh chàng quá chơi nhàng-nhảo. Khi rước tàu về nhà, vợ gắt:

— Ai bảo đau anh đau em ; nay một điếu, mai một điếu, bây giờ đem cái nợ về nhà!

Anh kia thở sống thở chết:

— Nếu tôi có vì hết mà mắc nghiện thì tôi đã hại tôi nhà.

— Thế làm sao mà mắc nghiện?

— Chỉ vì một hôm tôi đi đường lỗi vô ý đâm phải phân người nghiện, rồi từ đấy mắc nghiện...

Vợ điên tiết:

— Thôi! đừng có nói vô lý! nếu phân người nghiện độc như thế thì từ xưa đến nay một giống khốn giống người cũng đã phải tiêu ban đâu!

Sơn-phong

Việc đề-chế Nhật-hóa ở Trung-hoa

Về việc đề-chế Nhật-hóa hiện nay các quan chức Trung-hoa cũng đã biết rõ-ràng rằng có thể gây ra nhiều sự trở động ở các người Nhật tại Trung-hoa và đến cả toàn dân Nhật-bản nữa, bởi vậy nên ở trong hạt sông Dương-tử, việc ấy đã đẹp yên rồi.

Cứ kể việc đề-chế Nhật-hóa đã làm cho việc thương thương Nhật-bản ở Trung-hoa bị thất hại cực nhiều. Số hàng nhập-cảng rất đi nhiều, vì tại việc đề-chế mà cũng vì tại nhiều có khác nữa, như bên Trung-hoa trong nước dương rối-loạn, tài-chính quẫn pháp và giá hàng hóa quá. Hàng-hóa tiêu-thụ đi, thương-dân Nhật-bản phải chịu nhiều điều khốn khó. Ai cũng biết rằng việc ấy cốt tại việc đề-chế mà sinh ra, cho nên dân bọn Nhật-bản ở Shanghai, ở Tekie, ở Osaka và ở các nơi khác nữa, đều bàn nhau quyết chí sống lại sự đề-chế, bọ có xin chánh-phủ Nhật-bản yêu cầu với chánh-phủ Trung-hoa phải bỏ liệu mà đẹp cho yên ngay việc đề-chế. Các bài diễn-thuyết ở trong các hội ấy đều có ý kích-liệt cả, nhất là ở Osaka. Có một người diễn-thuyết nói: dân Trung-hoa mà tuyệt lối thương-mại với dân Nhật-bản thì cũng chẳng khác gì quốc-tế hai nước Trung Nhật đã tuyệt-giao với nhau rồi, thế thì Nhật-bản phải đem chiến thuyền đến sông Dương-tử và các nơi nào cần phải có quân binh Nhật-bản mà đàn-áp mới được.

Lại có một người xướng lên rằng: Cái chính-kiến bảo không nên can-thiệp đến việc nội-chính Trung-hoa nay nên bỏ ngay đi. Trung-hoa được lắm nhiều loạn cuộc hòa-bình ở Viễn-đông, mà Nhật-bản thì phải giữ một cái thái-độ cương quyết mới được. Lại có người nữa diễn-thuyết cũng cùng một ý-kiến ấy, và lại tỏ ý thêm rằng việc này cần phải trả-lình với nước Anh nước Mỹ, có lẽ không chỉ đến một viên đạn một lính mà xong việc cũng thu-cấp xong.

Quan đại-sứ mới của Nhật-bản ở Bắc-kinh đã tư giấy yêu-cầu chánh-phủ Trung-hoa phải đẹp yên những nơi nào có việc đề-chế. Khi ông đại-sứ đi sang Bắc-kinh có nói rằng: « Nếu thì-liệu như thế mà không xong, thì tôi phải tìm cách [illegible]

Thương-dân Nhật-bản đã phải nhiều sự thiệt-hại về đường vật-chất rồi ».

Nghe đâu chính ý Nhật-bản yêu-cầu việc ấy là cốt dụ các quan địa-phương Trung-hoa hãng-hái nhất về sự đề-chế, phải tuyên-bố những lời nghiêm-thiết về sự phẫn đối với người Nhật-bản. Thì-dụ như ở Nghi-xương, quan địa-phương cấm không ai được cao-thiệp đến hành-khách và đồ hàng hóa ở các tàu Nhật-bản lắm. Lại cấm không cho khám-soát những hàng-hóa Nhật-bản bán ở trong phố và cấm cả những cách ăn ở với-lợ với người Nhật bản; các sự rước rách và tụ-hội đông người ở các đường phố cũng cấm cả nữa.

Trong các tờ công-bố về việc ấy, có nói rằng không chịu bán đồ ăn và hàng-hóa cho người Nhật-bản thì không những là trái với hòa-ước, mà lại trái cả với nhân-đạo nữa; vậy những tờ các hạch của thương-dân Nhật-bản không nên hầy đi, và không được dùng những tiếng « quỷ-nô, nguỵ-khấu » mà gọi người Nhật-bản, và không nên gán-tró người Nhật-bản đi xa, đi thuyền.

Người Trung-hoa tuyên-bố như thế, chiếu theo cách ngoại-giao thì cũng hợp thời rồi, nhưng ta còn phải xét xem lệnh-chỉ ấy thi-hành thế nào.

Tờ công-bố trừ phi-thi re, có một hội học-sinh Trung-hoa đứng ra phản đối. Kun nay mỗi khi có dịp kích khởi được một sự tranh-chấp ở trong nước tỏ, thì hội ấy vẫn thường xuất dẫn lộ-diện hơn. Hội ấy đòi cái quyền tự-do muốn mua của ai thì mua, muốn bán ở đâu thì bán.

Nói tóm lại ở Trung-hoa hộ khinh quan-quyền ra mặt, ta thử đợi xem rồi việc ấy biết-qua ra làm sao.

Đương khi Liệt-cường đề cùng nhau kiểm-soát những đường xe-lửa ở Trung-hoa để bảo hộ cho những hành-khách ngoại-quốc, thì cái cách người Trung hoa làm nhiều người Nhật-bản như thế, lại làm cho Liệt-cường phải đặt thêm công việc kiểm soát của ngoại-quốc ở các địa-hạt có nhiều giang-phận trong đất Trung-hoa nữa.

(*Lược dịch báo Bangkok Daily Press*)

Cuộc thi thơ

Của Nam-phong-Nguyễn

Thơ thi

CCLXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thành-miếu còn ai khéo chạm chung.
Bia đá ngàn năm rêu phải bỏ,
Gác khuê trộn bóng nước in không.
Cuộc Âu, Á, mỗ ngày mỗi mới,
Thành Lý, Trần, Lê thuở trước không.
Chỉ một nền đây nhơ giáo cả,
Cung tường đứng sững với non sông.

Kim-Mai
Làng Đông-quan, Hải-dương

CCLXXV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn miếu là đấy khách thử trông.
Gạch giắng sáp trên thông mạnh Tử,
Bia đá đứng đứng tựa non Nùng.
Dân xưa thanh quách trên qua đổi,
Nền cũ cung tường cỏ thánh chung.
Những khách trăm bào ai đó tá,
Xuất thân còn nhớ bởi đâu không?

Nguyễn-khánh-Đồng
Làng Phương-liệt, Hà-đông

CCLXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc-tử là đây có phải không?
Rường cột cung tường từ thuở Lý,
Làm sương danh giáo giữa non Nùng.
Gió Âu đưa chuyện sang Nam Bắc
Cửa Khổng tôn nghiêm cõi Lạc Hồng.
Vườn hỏi ai là người hiền cũ,
Kia bia là miếu thờ qua trông.

Nguyễn-văn-Tiếng
Ba, Hiền có thi-tượng Nguyễn

CCLXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn miếu đi-truyền dấu Tổ-tông.
Đông vốt non Nùng trông cách cũ,
Trải đời trăm Lý khói hương nồng.
Nhìn chăm cổ-thụ mơ non đoạn-hạnh,
Đuổi tầng tân-bi nhớ bảng rồng.
Thành-quách nhân dân đã đổi mới,
Miếu còn ý cũ đạo còn chung.

CCLXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu này nơi kỷ-niệm chung.
Tường vách rêu chen chức môn đăng lý,
Khói hương mấy nẻo tỏa non Nùng.
Treo gương khoa-giáp nàng bia đá,
Dựng mấy đi-luân đứng cột đồng.
Giữ lấy nền, mà thờ lấy Đạt,
Cuộc đời có đổi đạo nho không.

Nguyễn-Trác
Tri-huyện Cao-lộc, Hà-tĩnh (Trung-kỳ)

CCLXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Qua Giám còn ghi dấu cổ cung.
Nền Lý nọ Lê nền nếp cũ,
Mưa Âu gió Á tỏa hương nồng.
Mở mang bí học nguồn Lưu, Tử,
Dấy nhạc rừng nho chốn Nhị, Hoàng.
Vẫn việc đời đương gương nhật nguyệt
Đạo ta còn mãi với non sông.

CCLXXX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn miếu từ triều Lý khởi công.
Nọ gác Khuê-văn bia Tiến-sĩ,
Kia tràng Nhị-thủy giếc non Nùng.
Xuân tàu bao trải đời kim cổ,
Lê nhạc còn ghi dấu Lạc Hồng.
Ai ngựa nào ai qua cửa Giám,
Ngẫu trông mây nhẩn dạ tôn-sùng.

Ngô-vương-Lân
3, ruelle Bà-Triệu, Hanoi

CCLXXXI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn-miếu còn ghi cổ phái Khổng.
Tư phái thanh niên sư hữu trọng,
Lịch triều Lê Lý khoa hương chung.
Học sau Âu Á văn càng thịnh,
Nơi nền văn-minh đạo nên sung.
Bia đá bảng vàng người tuổi trước,
Cũng nhờ đạo thánh để dài công.

CCLXXXII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng còn ai mơ đến không?
Thà Tử rõi trau dòng nước Nhị,
Cùng tường mây sớm ngọn non Nùng.
Đền Lê nương Lý con nghỉ ngát,
Miếu cổ người kim nỗi ngàn lòng.
Nào ai nhớ mà chung trước tỉnh,
Lăng tai nghe lắng mỗ thông rung.

Phạm-đình-Nguyên
Làm việc ở nhà hàng L'Avenir du Tonkin

CCLXXXIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Thành-miếu ngàng ngà vẹt cõi Đông.
Bia đá ghi thơm dòng sĩ tiết,
Tăng đang rạng vẻ đất non phong.
Cửa Trần tuyết-điểm đầm trang Lý,
Bàn hành phương khan rạng Nội Nùng.
Tuổi hỷ dù theo nền Lễ-nhạc,
Lê-nương đạo đức đời non sông.

Nguyễn-văn-Tân
13, Rue Paul-Bert, Tourane

CCLXXXIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Không miếu ai ơi thử ngoảnh trông.
Tai đã nên thơm nền quốc-giáo,
Khoa danh còn cặp chốn hoàng-cung.
Nguyễn dòng đạo thống sông Tiên Tử,
Dựng mối kinh luân vững Lạc Hồng.
Mọi phái trời Nam riêng một mặt,
Quốc-hồn đâu tá hỡi non sông.

Yên-mạnh, Lê-tại-Hồ
Hồ trợ-giáo, phủ Khái-minh, Thái-bình

CCLXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tôn giáo là đây có biết không?
Đạo gốc rễ dương ghi lạc đá,
Nền xưa Lý-đế phụ tỳ thờ chung.
Bia giương khoa giáp nơi Nùng, Nhị,
Tường cột đi-luân cõi Lạc, Hồng.
Qua Giám ngày nay vì ngẫu tới,
Quân thơ tam-sĩ gánh nho phong.

Bùi-văn-Hiệt
Làng Thanh-lũ, Hải-dương

CCLXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cũ còn ta chốn Nhị, Nùng.
Nền trước hãi ai xây đắp vững,
Đời sau mấy kẻ khéo-khoang chung.
Bia danh chưa nhẹt lên hiền triết,
Nội tắc còn truyền đám sắc-công,
Văn-mạch khởi từ đâu thế nhỉ?
Hỏi người khoa-mục nước non Đông

Đặng-thị-Ngoạn
Làng Bình-hà, Hải-dương

CCLXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nối giới con Tiên với cháu Rồng.
Rửa vẫn trơ gan dòng nước Nhị,
Lan còn nhả ngọc đám mây Nùng.
Trải bao chiếm phượng in mùa tía,
Mấy đợt cung loan điểm sắc hồng.
Chuông khánh khua ran đâu đó tỉnh,
Sau nàng thêm nức tiếng nam phong.

Nam-thanh, Ngô-xuân-Lan

CCLXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Miếu mạo tôn đài với núi sông.
Cửa Khổng nghiêm trang nền giáo-dục
Giới Nam gây dựng dân anh-hùng.
Cung tường nếp cũ nhà Tư-khấu,
Hương lửa tình chung giống Lạc-Hồng.
Ngọn bút xuân thu còn có nữa,
Xin đem tô điểm cuộc Tây Đông.

Hoàng-Hường
Làng Đông-thái, phủ Đức-thọ, Hà-tĩnh

CCLXXXIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Tôn giáo nang lừng cõi Á-Đông.
Đạo thánh đi truyền trong nỗi trẻ,
Gương hiền soi tỏ khắp non sông,
Ưu-nghi Miếu-mạo còn đường-bệ
Rực-rỡ bia xanh biếc nét hàng.
Nọc những lòng khoa qua cửa Giám,
Bá chăng ai ẳng giữ tấm lòng chung?

Nguyễn-thúc Nam
Collège Quốc-Học, Huế

CCXC

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng xưa nay vốn một lòng.
Bể bắc chứa chan làn sóng rộng.
Trời nam lặng lẫy bóng gương trong
Sao khuê dành sáng lồng sông Nhị.
Bia đá rêu xanh biếc nét hàng.
Thời đại văn-minh tuy mới cũ.
Xuân thu nếp vẫn khôi tương chung.

Bế-trọng-Thành
Làng Cẩm-khê, Hưng-yên

CCXCI

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Miếu thánh còn in dặm cựu cung.
Giường sợi dựng lên đầu thuở Lý,
Khói hương thờ mãi giữa kinh Đông.
Đời đời mạch đạo tuôn dòng Nhị,
Xây đắp rừng nho vững núi Nùng.
Lẫn được về sau như thế mãi.
Ai ơi nẩy cũng một lòng trông.

CCXCII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long
Gì có bền như miếu Thánh không?
Ba bốn tòn luôn nơi phụng tự,
Tám trăm năm lẻ dõi tôn sùng.
Cuộc đời đã trải bao mưa gió,
Đạo thánh còn dài với núi sông.
Trông lắm kẻ sinh lòng tưởng mộ,
Đàn bà con cũng hướng đi nông.

Trần-duy-Viên
Thư-ký Thương-chánh, Hà-tĩnh

CCXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Thanh-giám đầy là « Khổng-thánh cung ».
Triều Lý gây nền nên đạo-học,
Bia Lê còn lại tiếp nhơ-phong.
Khuê tàn rêu bít vàng chưa nhạt,
Tấn-hóc muôn thu khói vẫn nồng.
Nỉ ấn khách tân mình ai đó tá,
Này hồn Nam-Việt biết hay không?

CCXCIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Cửa Khổng là đây có biết không?
Đạo-mạch khơi sâu nguồn bến Tứ,
Cung-tường cao ngất rợi trời Đông.
Gặp nền văn-hiến nở Bồng, Lọc,
Thêm vẻ phồn-hoa chốn Nhị, Nùng.
Miếu Lý bia Lê còn mãi đó,
Rừng nho muôn thuở khởi hương chung.

Long-thành cư-sĩ
16, phố Phúc-kiến, Hanoi

Cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ

Hội Khai-trí-Tiến-đức định cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ của hội tổ-chức ra, bắt đầu từ ngày 1er Novembre 1923.

Các đơn xin dự cuộc Đấu-xảo thì nhận từ nay cho đến 30 Septembre 1923 thì thôi.

Còn các đồ Đấu-xảo sẽ nhận tại nhà hội-quán ở phố hàng Trống từ ngày 20 đến ngày 25 Octobre 1923.

Ai có đơn dự cuộc Đấu-xảo hay muốn hỏi điều gì về việc ấy thì viết thư cho ông Trưởng ban Mỹ-nghệ là Monsieur HIÉROLTZ, Directeur de l'Ecole des Arts appliqués à Hanoi.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Chuyện cậu bé bán bánh

Năm 1791, ở thành Mết « Metz » có một hôm nhà trường đại-học là Le-bo-lát tiên-sinh (Laplace) đang cho lọa một kỳ sát hạch lấy sinh-viên vào trường pháo-thủ.

Trong buổng bấy giờ chật ních những thí-sinh quần áo lịch sự, mặt mũi khôi ngô mà trình-độ học-thức đã khá cả. Cả bọn đương im lặng chờ lượt mình ra ứng đáp. Thế-nhiên từ đầu buổng đến cuối, ngoài có tiếng cười ầm ầm nổi lên. Thì ra có một cậu nhà quê nào vào trong buổng. Cậu ăn mặc quê mùa cả, quần lãn áo đen bằng một thứ dạ xấu xác xơm xám tay phải cầm cái mũ dạ đã rỏi, tay trái cầm một cái ba-tông. Cậu ta trông bình thì xanh xao gầy yếu, chân lại đi dôi giầy lính thợ, hại cái gớm chết, hình như vừa mới đi đường xa mới đến vậy.

Cậu nghe tiếng cười đương ngay lại, ngơ ngác trông quanh mình. Ông giám-khảo hỏi cậu ta rằng:

— Này, cậu nhầm đấy hẳn, cậu muốn hỏi gì?

Cậu đáp, nghe tiếng nói, không được mạnh dạn:

— Thưa tôi muốn ứng thí kỳ thi này.

Cả buổng nghe thấy câu cậu ta đáp lại cười ồ lên.

Ông giám-khảo lại hỏi:

— Thế cậu đã biết sẽ các bài học ghi trên chương-trình nhà trường đấy chứ?

— Thưa tôi đã học qua cả rồi.

— Vậy thì cậu cứ ngồi chờ ở đấy. Cậu vâng lời ra ngồi đợi ở xó buổng. Cậu ta thấy quan giám-khảo nói năng ôn tồn từ tế thì trong lòng cũng hơi được yên, nhưng quanh mình vẫn nghe tiếng thì thào và tiếng cười nắng sẽ của các cậu thanh-niên. Cậu ta mặc kệ cứ ngồi lắng tai nghe những câu hỏi của quan giám-khảo và những câu đáp của các thí-sinh rồi cậu nghĩ thầm: « Thì thì thì cũng dễ ». Trước cậu còn e sợ, sau cậu thấy thì dễ thì cậu đạn dạn dần.

Không mấy chốc đã đến lượt cậu ra ứng đáp. Trong buổng chật những người hiếu kỳ đến xem cậu ta thi. La-bo-lát tiên-sinh bắt đầu hỏi. Tiên-sinh hỏi câu nào, cậu ta cũng trả lời ngay, mà những câu trả lời ấy câu nào cũng rõ ràng chắc chắn lắm. Bấy giờ trong buổng không thấy tiếng cười nữa. Cả đến quan giám-khảo cũng lấy làm lạ. Ngài dừng hỏi, nhìn kỹ cậu thiếu-niên rồi hỏi rằng:

— Ông thầy dạy toán-pháp cậu quí-danh là gì?

— Thưa, phần nhiều tôi chỉ học một mình thôi.

Quan giám-khảo không nói gì nữa, lại hỏi. Hỏi những câu khó nhất trong chương-trình mà bao giờ những câu trả lời cũng vẫn thấy được. Quan giám-khảo hỏi rồng rà ngoài chương trình, cũng hỏi đến chỗ khó, cũng thấy cậu ta trả lời rất rõ ràng. Kỳ sát hạch rồng rã trong hai giờ đồng hồ mà cậu An-toàn (Antoine) chẳng hề vấp váp chỗ nào cả. Sau quan giám-khảo đứng lên, lại gần cậu, ôm lấy cậu hôn một cách rất đậm đà thân ái.

Cả buổng đều đứng dậy. Bao nhiêu người ban nãy tiếp cậu bằng những cặp cười thì bấy giờ nâm sít chung quanh cậu mà hô reo mừng cậu. Bấy giờ là năm 1791, giữa lúc vua ngoại-quốc đã khai-chiến với nước Pháp và từ phía đều có quân thù đương năm lăng bờ cõi Pháp. Họ trông thấy cậu thiếu-niên nhà quê, họ bỗng có một cái ý-tưởng là quê hương sắp có một vị anh-hùng bảo-hộ nữa. Họ trông thấy cái tri-khôn niên-quản hại-tuy của cậu vừa biểu-lộ ra mà họ bỗng cho hình như cái tri-khôn khác thường, ấy là một cái trận chứng của cuộc đảo-thắng và cứu cuộc thoát-lí của nước Pháp vậy. Bởi thế, khi họ đã ngợi khen cậu thiếu-niên ấy rồi, họ sám lại quanh mình cậu, đặt cậu lên vai rước đi qua mấy phố trong thành Mết.

Về sau An-toàn thống-công nói rằng: « Cái ngày ấy là ngày vẻ vang sung sướng nhất trong đời tôi. » Hôm sau, cuộc đảo-thắng đã toàn, cậu lại cầm cái ba-tông và đi đôi giầy « lính thợ » ra khỏi thành Mết. Kia cậu thương đi trên con đường đại lộ cát bụi kia. Ta thử trông theo xem cậu về đâu.

Ra cậu về Năng-xy « Nancy ». Từ Mết đến Năng-xy thường đi bộ cỡ hơn 50 ki-lô-mét thế mà cậu vui lòng nào nước không ban lần đi về đến tỉnh nhà. Cậu đi rẽ hết phố nọ đến ngõ kia mãi sau mới đến một cửa hàng bán bánh. Cửa hàng bán bánh ấy chính là chỗ cha mẹ cậu ở. Bấy giờ cậu về báo rằng cậu thi đỗ đã, cũng anh em đã tiếp đón cậu một cách rất vẻ vang thì không biết cha mẹ cậu vui sướng biết bao!

Cậu ở với cha mẹ cậu mịch ấy từ thuở bé đến giờ. Không những cậu ở từ thuở bé mà thôi, cậu ra đời lại chính tại trong cái nhà cục mịch ấy nữa. Cha mẹ cậu có 12 người con, mà cậu là con thứ ba. Khi sinh, lúc cậu mới lên hai tuổi, ra đường chơi, trông thấy các cậu bé con đi học về tỏ ra vẻ hãnh diện, cậu cũng thèm muốn lắm. Một hôm, ông giáo ngồi trong cổng cửa ra mở thì thấy một đứa bé cao chưa đến chỗ khóa cửa, bèn xin vào. Ông giáo hỏi: « Con xin vào trường làm gì? » Đứa bé đáp: « Con muốn xin vào học như những anh kia. » Ông giáo nói: « Con còn nhỏ quá, chưa học được, thôi đi chơi chỗ khác. » Nói đoạn, khép cửa lại, đã cậu bé gõ thêt thế nào cũng không nghe nữa.

Tuy cậu đã đi học rồi, mà ta chớ vội tưởng cậu không phải làm gì nữa đâu. Ông thân-sinh cậu còn phải cần người giúp đỡ để bán hàng. Mỗi khi cậu đi học về, ông thân sinh lại sai mang bánh đến cho những nhà mua quen. Ấy trong những lúc đó, cậu An-toàn vừa đi vừa học bài. Nhà cậu chật chội không có chỗ nào bệt lịch nên cậu phải ngồi làm bài giữa chỗ mua bán ồn ào ấy.

Chưa chập tối, nhà sư lớn đến, tắt đèn xi xi cũng đến đi ngủ cả, chỉ duy có cậu còn thức. Nến sắp hết có sáng thì cậu mang sách ra chỗ sáng học lập.

Sáng ra thấy từ hai giờ đã làm hàng, An-toàn cũng vội vàng theo đấy. Cả nhà có một ngọn đèn, cậu đến gần ngọn đèn ấy làm việc. Lại có khi chưa sáng rõ, nhà đã tỉnh dậy thì cậu lại đến gần lò hầm bánh để học. Cậu lò nóng bức nhưng thế mà cậu mặc kệ cứ đứng giở sách học hoài.

Ngày qua tháng lại, thấm thoắt thoi đưa, không bao lâu cậu đã tới kỳ khôn lớn. Một hôm, gặp nhiều cậu thấy giáo ở các cửa trường trong thành một tờ cáo-thị báo cho những cậu thiếu-niên biết rằng trường Pháo-thủ ở thành Mết sắp có kỳ thi tuyển lấy học-trò. Cậu về xin phép ông thân-sinh đi thi. Ông thân-sinh bằng lòng và sắp cho 6 phật-lăng để đi ăn đường.

Khi cậu bước chân vào buổng thi bị chễm nhạo thì nào, khi cậu ở buổng bước ra được ra ứng về vang thì nào ta đã rõ rồi, không cần phải nhắc lại nữa.

* * *

Về sau, chàng An-toàn tổng quân chúa được bao lâu đã nổi tiếng là một vị anh-hùng vào hàng thứ nhất ở Âu-châu. Khi Hoàng-đế Nã-phá-luân bại trận ở Waterlos thì chính tay ông thu nhặt tàn quân và mang thoát được những người nổng nốt ở trận ghê gớm ấy trở về nước Pháp.

Khi An-toàn thống-quản đã già, ông về ở Năng-xy gần gũi cha mẹ anh em. Chính-phủ cấp cho một số tiền hưu bổng, nhưng ông không nhận. Tuy bấy giờ ông nghèo lắm mà ông cũng cốn kiên được cách cứu giúp được những người nghèo khổ hơn mình. Một hôm, họ kéo đến xin cứu lấy những kẻ sắp phải chết đói. Chính ông bấy giờ cũng hết cả tiền rồi, vậy thì biết làm thế nào. Ngẫm nhìn ông trông thấy ở góc nhà bộ y-phục nguyên-nhung của ông treo đó. Ở hai tay và cổ bộ áo ấy có lon vàng ông ánh. Ông nhìn bộ áo nói: « Từ xưa đến nay mi chưa có lúc nào làm bổ ích cho ta bằng lúc cấp cứu đến đây ». Nói xong, ông lấy kéo cắt những cái lon ở áo ra. Mọi người chưa trông thấy kéo lên rằng: « Chú ơi, chú làm gì thế? » Ông đáp: « Còn làm gì nữa. Chú mang thứ bạc này đi cho kẻ nghèo, để họ mua gạo họ ăn. » Người chàu nói: « Chú cho thật đó chứ? Bộ áo rực rỡ của chú, rồi lại chẳng là một cái gia-tản cao quí nhất của chú đã lại cho cơ cháu về sau này ra? » Ông nói: « Thành vậy cháu ạ. Ta lấy những cái lon này đi là vì ta sợ rằng cơ cháu ta sau này lại quên rằng ông cha xưa vốn là một người bán bánh đó thôi. »

Trước khi An-toàn thống-quản từ giã cõi đời, ông đem hai cái thời-kỳ khi sống của mình mà so sánh với nhau. Thời-kỳ thứ nhất là lúc đương ở trong chốn nghèo khổ và lao-động, kỳ kia thì lúc đã nắm nọc quí nơi quyền quí, giữa chốn chiến-trường hoặc giữa nơi chiến-địa, hai cái thời-kỳ ấy với nhau thì ông cho cái thời-kỳ trước là hơn. Ông có viết lại rằng: « Tôi biết cái chân hạnh phúc của tôi là ở những năm tôi còn nhỏ, khi cái tâm hồn tôi còn tuyết trắng hoa thơm, cái thân-hình tôi còn phải lao lung khó nhọc. »

Mỹ khê, Nguyễn-Thúc dịch.

Tin Saigon

Nghênh-tiếp quan Toàn-quyền Merlin

S. M. Sisowath Cao-miên quốc-vương có phái Hoàng-thân Monivong và quan Thượng-thư Thiounn đến Saigon nghênh-tiếp quan Toàn-quyền Merlin và đăng ngài một bức thư chúc-mừng.

Diễn-thuyết về Phật-giáo

Tối mồng 7 tại nhà Đông-Pháp Học-hội, quan Tư Robert đốc học trường Pháp-Hoa ở Chợ-lớn có diễn-thuyết về Phật-giáo.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 9 Août 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là $ f. 70.

Tin tàu. — Tàu *André Lebon* tới Saigon ngày 9 Août 1923, bỏ 16 giờ.

Một bức điện-tín của quan Toàn-quyền Merlin. — Quan Thống-sứ Bắc-kỳ thay mặt nhân-dân Pháp Việt và về phần riêng ngài, có gởi điện tín chúc mừng quan Toàn-quyền Merlin thì ngài có cấp lại như sau này:

« Tôi cảm tạ ngài về những lời ngài đã thay mặt nhân-dân Pháp Việt Bắc kỳ và về phần riêng ngài gởi cho chúng mừng tôi, vậy xin ngài nhận lấy và chuyển đạt cho hết thảy mọi người tấm lòng nhiệt-thành tuyển-cử và tận-trung của tôi đối với sự lợi chung của cả Đông-pháp mà Đại-quốc đã phó thác cho tôi.

Ký tên: Merlin »

Lời quan quyền Toàn quyền từ giã Đắc-kỳ. — Ngày 29 Juillet 1923, quan quyền Toàn-quyền Baudoin khi đi tàu *Min* tới Tourane có gởi vô-tuyến-điện sau này ra quan Thống-sứ Monguillot:

« Tôi rất cảm tạ quan lớn về sự tống tiễn khi tôi từ biệt Bắc-kỳ, cũng rất cả các quan Bắc-kỳ Hanoi, Haiphong, các quan Công-sứ và các quan bảo-hộ ở về địa-hạt đường Hanoi, Haiphong, Công-ty xe-lửa Vân-nam và hãng tàu biển Messageries Maritimes Haiphong.

Nhờ quan lớn thay tôi mà tỏ tấm lòng ấy cùng mọi người »

Hội-đồng ủy-viên. — Đến tối 20 này hồi 9 giờ, Hội-đồng ủy-viên thành-phố sẽ họp kỳ thường lệ mà có lệ là kỳ cuối cùng, vì tháng mười tây này đã đến kỳ bàu cử các ông hội-viên thành-phố.

Hội-đồng ủy-viên Saigon gia hạn thêm một năm. — Quan Toàn-quyền vừa ký nghị định tuyển-bổ tại Đông-pháp đạo chỉ-đu của quan Giám-quốc ngày 14 Juin 1923 gia hạn cho Hội-đồng ủy-viên thành-phố Saigon thêm một năm nữa.

Như lời báo-báo đã nói hôm trọ, kỳ gia hạn thêm này là để cho thành-phố Saigon và Chợ-lớn này mãi sẽ sáp nhập làm một.

Một lớp trợ giáo. — Ngày 9 Août quan Thống-sứ Monguillot có ký nghị-định đặt một lớp trợ-giáo tại trường Sư-phạm Hanoi.

Lớp ấy đến ngày 17 Septembre 1923 sẽ khai giảng. Số học sinh định là 40. Lương học mỗi tháng được là sáu đồng.

Ai muốn vào học phải gởi đơn cho quan Đốc trường Sư-phạm trước ngày 10 Septembre 1923. Phải đính theo một cái giấy khai sinh, một cái giấy nhận thực là con nhà tử-tế, cái bằng Sơ-học tốt nghiệp của mình và một bản giấy cam đoan làm chức trợ giáo trong một hạn ít ra là năm năm.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng riêng người bệnh, rất sạch sẽ, (phòng của bệnh người lớn và trẻ con).

Ban Canh-nông tại hội Khai-trí. — Ban Canh-nông tại hội Khai-trí tiến-đức họp kỳ vừa rồi để bàu xong hội-hồng, phần nhiều là những ông có đồn-điền hoặc là những ông nhiệt thành về việc canh-nông cả.

Hội-đồng ấy có quan thượng Lê-trung-Nghĩa làm chánh hội-trưởng, và quan tuần Vũ-ngọc-Hoành, ông Trần-viết-Soạn làm phó hội-trưởng

Thư-ký: MM. Ng-công-Tiễu, Phạm-ngọc-Dang, Ng-bá-Chính.

Hội viên: MM. Đào-văn-Sử, Bùi-huy-Tín, Nguyễn-hữu-Tiếp, Bồ-Thận Lê-văn-Phúc, Nguyễn-văn-Vinh, Ng-qui-Toản, Nguyễn-Thành, Nguyễn-bá-Chính, Nguyễn-Lễ, Trần-thọ-Hay, Nguyễn-duy-Bàn.

Thuốc xe sắp đặt. — Các nhà báo *France Indochine* thì quan Bắc-lý sẽ bàn lại Hội-đồng lập lại cái thuế định rằng xe ô-tô, xe ngựa, xe tay, xe đạp đã áp từ năm 1914 mà lại chưa thành.

Đã biết tuổi vàng. — Bộ tiểu-thuyết « *Nỏ-hải-tức* » đăng đến số báo ngày hôm qua là hết, vậy báo-báo đã chọn được bộ « *Đã biết tuổi vàng* » để đăng tiếp theo. Bộ ấy là thế trinh-thám tiểu thuyết, tả những điều chung tình trọng nghĩa của những người kỳ-nam hiệp-nữ, biết ỏ ly kỳ, thật là một bộ tiểu-thuyết rất hay, có thể làm một cái quà rất quí để biếu các độc-giả trong khi trả đơn tiền báo vậy.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương-tịch độ-ngũ đăng Bắc-châu hội-tinh.

Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tenon, Pau, Rabat. Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, bộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Mỗi ngày 7 giờ đến 9 giờ chiều 14 đến 17

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1$50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32. GIẤY nói số 296

3018.

Một tập-chí mới — Hồi « Việt-Nam thanh-niên » mới xuất-bản một tập tập-chí mới, chia làm hai phần Việt-văn và Pháp-văn. Tạp-chí này đăng làm cái cơ-quan, cốt để biểu-dương cái chủ-nghĩa của hội Việt-Nam thanh-niên mà ông Paul Monet đã cổ-xướng nên đó. Tập này là tập thứ nhất đày 190 trang, giá bán 0 p. 40, hai tháng xuất bản một kỳ.

Bản-quán xin vui lòng giới-thiệu bạn đồng nghiệp mới với các bạn đọc báo.

Nghỉ giả hạn. — M. Ng-quảng-Vân, kỳ-lục thượng hạng hạng nhất tại tòa nhì phá Thống-sứ được nghỉ giả hạn 5 tháng nữa lương.

M. Đoàn-v-Giục, lấy thuế chợ hạng nhì tại Hanoi được nghỉ giả hạn 6 tháng nữa lương.

Ngạch Thú-y. — MM. Lê-Trọ, Ng-tiến-Thọ mới được bổ thầy thuốc thú-y tập sự thì nay bổ (ập sự tại sở Thú-y-viện Hanoi.

Huyện chức. — M. Bùi-phụ-Kính, tri huyện hạng nhất tại huyện Yên-mô (Ninh-bình), nay phải huyện chức và làm bổ vào tòa nhì phá Thống-sứ.

M. Phạm-văn-Bịch, bận tuyển tri huyện tại Ninh bình nay được quyền huyện thay M. Bùi-phụ Kính.

Nghỉ phép — M. Đặng-đức-Tô thừa phái hạng ba tại Hà-đông được nghỉ phép 29 ngày.

Ngạch quan lại. — M. Phạm-bá-Rong, án sát hạng nhì tại Phú-thọ, được nghỉ giả hạn 3 tháng nữa lương tại Lạng-sơn.

M. Bùi-bằng-Thuận, tri phủ hạng nhì sung thương-tá Phú-thọ được quyền án sát trong ba tháng ấy.

M. Bùi-hữu-Kỷ, bận tuyển tri huyện, trợ tá huyện Đan-phượng (Hà-đông), nay đổi đi Ninh-bình thay M. Vũ hữu-Lập tại thì.

Nghỉ hộ tang. — Mme Phạm-thị-Nhi có đơ hạng tư tại Kiến-an được nghỉ hộ tang một tháng lĩnh cả lương.

Kẻ trộm kêu quản-cơ. — Hồi 1 giờ rưỡi đêm mồng 7 sang ngày mồng 8 Août, ở phố Julien Blanc (sau rhà thờ lớn), nhà số chín, đêm mà cửa số có chấn-song. Trước cửa có đèn điện chiếu suốt vào trong nhà. Kẻ trộm tưởng người nhà ngủ mệt, thì lấy sào dài có mắc ở đầu, mà kẻo áo treo ở mắc. Chủ nhà hỏi, có ý rình xem sao, nhưng chẳng may cây mắc áo đổ, thì kẻ trộm bỏ chạy mất. Lúc mở cửa ra đuổi thì nó đã biến xa rồi.

Vậy nhà ai có cửa sổ gần đường thì nên cẩn thận, vì không biết kẻ gian đến khi nào.

Hòn lại cáo

Việc làm phúc bố-đi 6000 ngôi mộ ở Nghĩa-địa Bạch-mai. — 35 tiền quyên được đến ngày 24 tháng 6 ta, của các ông các bà có lòng từ thiện cùng như sau này:

Bà Vòng, phố cửa Bắc nhà số 4 cáng 100 cái tiền giá là 30 p; bà Lê-thị-Tư phố Trường-thi số 60 cáng 3 cái tiền giá là 1 p; bà Hòa-ký, phố Paul-Bert số 75 cáng 15 cái tiền giá là 5 p; Một người không muốn nói tên cáng 3 cái tiền giá là 1 p; Nhà số 81 ở phố Paul-Bert cáng 6 cái tiền giá là 2 p; Ông Trần-ngọc-Cảnh, phố Paul-Bert số 83 cáng 3 cái tiền giá là 1 p; ông Lê-đình-Khoa, cáng 3 cái tiền giá là 1 p; ông Vượng, phố Gia-long 18 cáng 10 cái tiền giá là 3 p; ông Trần-ngọc-Điển, phố hàng Bông 194 cáng 15 cái tiền giá là 5 p; bà Ng-đình-Yến, phố hàng Xã 69 cáng 3 cái tiền giá là 1 p; bà Vũ-huy-Quang, cáng 15 cái tiền giá là 5 p; bà Bá-Liên, phố hàng Vải 17 cáng 20 cái tiền giá là 7 p; bà Thư, cáng 30 cái tiền giá là 10 p; bà Ba phố hàng Xã 63 cáng 6 cái tiền giá là 2 p; bà Ích-phong, phố hàng Xã 67 cáng 15 cái tiền giá là 4 p; bà Cự-xuân, phố Bắc-ninh 100 cáng 3 cái tiền giá là 1 p; bà Đoàn-thị-Hai, phố Bắc-ninh số 98 cáng 3 cái tiền giá là 1 p; hiệu Quảng-hưng cáng 3 cái tiền giá là 1 p; hiệu Quảng-nam-lâm, cáng 10 cái tiền giá là 3 p; hiệu Tân-lợi, phố Fontchécon cáng 3 cái tiền giá là 1 p; hiệu Cự-lợi, phố hàng Tre 6 cáng 3 cái tiền giá là 1 p; hiệu Nhân-lợi, đường Clémenceau 20 cáng 3 cái tiền giá là 1 p; bà Huy-Lợi, phố Bắc-ninh 24 cáng 12 cái tiền giá là 3 p; bà Bùi-huy Tư, phố hàng Bè 16 cáng 6 cái tiền giá là 2 p; bà Bùi-huy-Lục, phố Bắc-ninh 24 cáng 6 cái tiền giá là 2 p; hiệu Bảo-ký, phố Bắc-ninh 12 cáng 6 cái tiền giá là 2 p; hiệu Phúc-hưng đường Clémenceau 96 cáng 15 cái tiền giá là 5 p; hiệu Kim-lâu, đường Clémencean 84 cáng 50 cái tiền giá là 15 p. (*Còn nữa*)

Quan Bốc-tơ Bi-cơ-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng kín hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng chi trẻ con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giò, số nhà 33, Hanoi (ngõ nhà 314).

Quan Bốc-tơ có cả nhà cho người đẻ, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi. 2062

Thưởng hàm. — M. Ng-v-Lua tự trưởng làng Phương-lưu, tổng Dương-nham, phủ Kinh-môn, được thưởng hàm tăng cửu phẩm bổ bộ, vì đã tỏ lòng can đảm đánh một tên cướp đến cướp tăng ấy đêm hôm 20 Juillet 1923.

Mất trộm. — Mme Ng-thị-Tuyến, ở hàng Bún số 47 trình rằng kẻ trộm lấy 43 p. 40.

M. Ng-xuân-Quy ở hàng Khay số 65 trình rằng kẻ trộm lấy mất quần áo đáng 30 p.

VI ĐI XA MA BAN,
DỊP TỐT NÊN MUA NGAY!

Một cái xe ô-tô kiểu nhỏ, 2 chỗ ngồi, chạy còn tốt lắm, đèn điện.

Giá: 800$00

Hỏi tại: Xưởng AVIAT, Hanoi.

3042

Tin nước lên xuống

Triều sông Hồng-hà

	8 Août hồi 6 giờ	15 giờ	9 Août hồi 6 giờ
Lao-kay	78.10	78 20	78.00
Yên-bay	23 35	23.85	29 40
Việt-trì	13.89	13.73	13.67
Hanoi	9.53	9.42	9.30
Vạn-yên	7.40	»	8.60
Hòa-bình	5 80	5 76	6 10
Tuyên-quang	6 78	7 33	8.60
Phú-đoan	21.95	22.05	22.57
Phú Yên-bình	1.35	1 55	2 85

Triều sông Thái-bình

	8 Août, hồi 6 giờ	9 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên	21.37	22.17
Lim	4.30	4.50
Phả Lạng-thương	5.00	4.86
Đáp-cầu	5.18	5 04
Phả-lại	2.95	3.53

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

HỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, lá Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
2094. Y. M. GRENÉS.

Savon Cadum

Để rửa mặc và tắm.

Savon thường làm hoặc nhiều muối, hoặc dầu-mỡ không được trong sạch cùng nhiều món độc khác làm cho nước đa mất sự mình của nó.

Muốn biết savon tốt hay là xấu thì lấy chốc lởi mà thử nó. Nếu nó chắc cũng làm cho chốc lởi nặng, thì savon đó làm nhiều muối, chắc nó phải làm đầy nước da.

Savon Cadum bào chế một cách kỹ lưỡng và trong sạch; chẳng những là nó làm cho nước da trở nên mình, mà lại làm cho lỗ chơn lông được khoẻ khoắn.

Trong mình ta đều có lỗ theo chơn lông, nếu những lỗ ấy bị buội-bẩn bịch lại, thì nó mọc ra u, nần cùng mình.

Bọt và nước Savon Cadum thấm vào chơn lông, rửa đỡ nhơ-nhớp mà làm cho cái da của ta được khoẻn khoắn và mình luôn luôn.

Dùng Savon Cadum lấy làm lịch kiến, gì người ta dùng nó không bỏ chốc nào, mà lại lần hồng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là hai quang.

Rượu-bổ-đào:

*** TONIQUE TONKINOIS ***

Có từ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm lộn!!!

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trẻ-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, *Phố Tràng-tiền*, 54
HANOI

Xin mọi tiếp theo ở trang thứ tư bổ báo này

Ngày mùng 9 tháng năm, nhân-hiệu Đồ-định thổ ba, tên Nhị-sáo phương lời chiếu phê rằng:

Chiếu nay đại được phòng cấu MONTÈS qui-đông, xá chỉ nên một thời trong ngày dùng qua rồi hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị giữ vào qui được phòng chế-đông để lễ thanh-giá.

Khâm thử.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 8 quan nếu chẳng tôi xin bớt: giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không bớt thời xin kiếu cái tinh giọng vàng cả hộp thì xem như sau này:

Đồng hồ đeo tay chữa tôi thấy giờ	giá trước	8$ 40	nay	6$ 00
— id	cổ kim ly —	6 00	—	3 00
— id	kim thép và kim vàng —	4 50	—	2 50
— id	vuông thợ xinh —	3 50	—	1 50

Bổ các quý-khách chiếu cố cho ít cái mà không bớt giá, chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đeo mới và 1 cái hộp kính xinh lắm và có tiền trước nữa. Xin chiếu cố cho,

TONG-YUNE-TAI
69, *Phố hàng Ngang*, HANOI

2090

COURSE INTERNATIONALE

DE 100 KILOMÈTRES

Course le 10 Mai 1923

Vainqueur: LE STUMPH

sur bicyclette J. B. LOUVET

Les cycles J. B. LOUVET

sont indépendants de tout consortium et luttent seuls par leurs propres moyens

EN VENTE CHEZ:

ANSTETT & Cie

Avenue Paul Doumer

HAIPHONG

NGUYỄN-HỮU-THĂNG & BÙI-ĐÌNH-ĐẠT

45, Bd Doudart de Lagrée

HANOI

2092

祥和裕
YU-WO-TSEONG

Grand magasin de soieries Chinoises et Annamites

VENTE EN GROS

93, Rue des Cantonnais, 93

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 258

Bản-hiệu bán các thứ hàng Tàu và hàng Ta; hàng nào buôn, không bán lẻ sẽ không gửi xuống mẫu đi các nơi.

Đồng Tàu có những bán Trung-bình hơn rẻ, nhưng bản quí-khách mua được giá rất rẻ hơn các nhà khác, vì các hiệu đó con phải buôn lại cho bản-hiệu; nếu quí khách mua các bản-hiệu, thời sẽ buôn tại gốc, bán tại nguồn. Vậy xin các quí-khách chiếu-cố mua hàng tốt, giá rẻ.

MUỐN BUÔN: Các thứ hàng thật tốt chắt rằng có mà xin gửi mẫu lại, bảng-khuông của giá qua rất cao.

Nay nhận hạnh
2010 YU-WO-TSEONG

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đấy.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mới rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur
SOIERIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais, Hanoi

2088

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán!

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques STANDARD* », Julien & Fortin, số 8, đường Gia-Long, Hanoi.

2063

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Trường Kỹ-nghệ thực hành. — Đến ngày 17 Septembre hồi 8 giờ sáng sẽ mở kỳ thi tuyển học-trò vào trường Kỹ-nghệ thực hành (Ecole pratique d'Industrie).

Thể lệ ứng thí ra cũng phải 15 tuổi và phải khỏe mạnh, sau khi được vào học rồi thì sẽ có quan thầy thuốc nhà trường xét. Chương trình thì cũng như chương-trình bằng Sơ-học. Những người có bằng Sơ-học thì được nhận trước những người không có bằng.

Đơn xin ứng thí phải để đến quan đốc trường Kỹ-nghệ thực hành Hải phòng trước ngày 10 Septembre. Những người không gởi đơn kịp thì đến hôm thi cứ việc đưa trình một cái giấy khai-sinh hay giấy thuế thân cũng được ông thí.

Số học-trò lấy vào là 40 người.

Ngày khai trường định vào 1er Octobre, kỳ hạn học là 3 năm.

Học-trò được ăn ở tại trường, nhưng cũng có người ở ngoài và ăn lại trường một bữa.

Những kiểu-dụng học nghề và học chữ thì nhà trường chịu cho cả.

Tiền chi-phí của học-trò cũng tính gồm với tiền ăn của nhà trường cấp cho là:

Năm thứ nhất 6 p.
— nhì 7 p.
— ba 8 p.

Học-trò ăn một bữa : 3 p.50

Chương trình dạy có :

1° Thủ công : nghề rèn làm nồi đúc đồng, chắp nối điện, v.v., (mỗi ngày 6, 7 giờ).

2° Học vẽ, học phổ thông và kỹ-nghệ chuyên nghiệp (mỗi ngày độ 2 giờ).

Học trò lại học thể thao nữa.

Hết năm thứ ba thì thi tốt nghiệp.

Năm thực-hành. — Hết bạn thì phải tập sự một năm tại một nhà kỹ-nghệ, nhưng học trò nào tỉnh hạnh tốt mà tiền công xét ra không đủ thì nhà trường có thể cấp lương thưởng cho

Học trò nào chưa có chỗ đi tập sự thì có thể học tập sự năm thứ tư tại nhà trường. Nếu nhà-nước cần đến người làm ở trong các xưởng công thì những chỗ ấy sẽ để dành cho học trò có bằng tốt nghiệp trường này trước nhất.

Chôn người không có giấy phép. — Đêm hôm kia người ta bắt được tên Nguyễn-bá-Ân 25 tuổi làm nghề cu-li xe ở Gia-viễn chôn một cái xác con gái mà hắn nói là con hắn mới lên 4 tuổi. Người phu lý chôn không có giấy phép để phải giải vào sở Cẩm và cái thấy con gái thì phải đưa vào nhà xác khám nghiệm.

Thất cổ — Đêm thứ ba trước có một người ở phố Candiot thắt cổ tự tử, mãi đến sáng hôm sau người ta mới biết.

HÀ-ĐÔNG

Tuần phiên hành hung. — Bởi hơn 10 giờ tối hôm chủ-nhật tôi ở Hanoi về qua phố Ngã-tư-sở thuộc huyện Hoàn-long, chợt nghe thấy tiếng đàn bà kêu cứu. Khi tôi nọi, người trong phố cũng đã đổ xô cả lại, thì thấy một người đàn bà trạc 30 tuổi, đầu tóc rũ rượi, mặt mũi mếu mo đầm đìa, tôi vội hỏi một người ở đấy thì sao, thì họ nói rằng: « Người đàn bà bị thương ấy nhà ở phố này vốn là người ăn-ỉ, vừa rồi có 5, 6 người tuần đến đập cửa và gọi tên. Người đàn bà này thấy tiếng quan liền mở cửa ra, thì chúng xô vào đánh và lấy đao đâm, khi chúng tôi tới thì chúng đều tẩu thoát cả, còn vì sở thì bắn gì thì không rõ, nhưng ở như việc này xảy ra không những có một lần này mà thôi, xưa nay chiếm nhà ở phố cũng đã bị họ làm như thế cả. Nguyên từ xưa đến nay, hễ có người nào đến đây buôn bán là phải thì tiếp bọn họ, nhưng hễ khi chúng quấy nhiễu quá, mà ở không được nữa ở chúng thì chúng sách nhiễu sinh sự lôi thôi ngay, song ở đây ở lệ cả không ai dám nói gì, nên chúng thường quen thói mà làm càn mãi, chúng tôi ở đây làm thế cũng bực mình quá. . . »

Lạ thay trăng tròn, là dân làng cất đặt ra để trông nom trong phố cho có trật tự, yên ổn, để phố nó được làm ăn buôn bán mà nay lại đám làm càn hãy như thế, không hay giáo jhầy tỷ-định có quyền coi quản chúng, có biết đến không?

Một người ở đường la. sáng.

Thuyền chuyển. — Bản báo nhận được bài sau này nhờ đăng báo:

« Quan huyện Trần-Xuân ở Hoàn-long vừa có nghị-định đổi đi Thanh-oai, dân sự trong hạt những người được thụ ân ngài ai cũng lấy làm tiếc mến lắm, chúng tôi tiếc cho hạt Hoàn-long mà mừng cho hạt Thanh-oai vậy.

Mấy người dân hạt Hoàn-long.

ĐÁP-CẦU

Nước lụt. — Đã sáu bảy năm nay Đáp-cầu mới lại bị lụt. Mấy hôm trước trời mưa mãi, nước ngoài Thái-nguyên về mạnh quá, 12 giờ trưa mồng bốn, cột đo nước cân sẽ Thấy-lợi Sông-cầu nước lên đến 5 m. 95, dọc thẳng bờ sông từ đầu cầu sắt trở lại thì nước tràn cả, xe hỏa chỉ có thể vào đến nhà máy gạch thôi, phố xá bị ngập, nhiều nơi phải đi xe đi thuyền, mảng, thôi thì mọ bế con, bà già, chắc, kẻ bưng, người xách, lợn gà eo óc xôn xao về chạy nước, trông thấy cảnh tình lợt lội nghỉ mà ngao ngán. Nước sông vào đồng trước còn giữ được, sau tọ quá tràn không thể sao giữ được nữa, chảy mạnh quá, phải là dòng nước chảy vào qua khắc đường to ở phố gạo, nước xô réo lên ầm ầm ỳ ỳ như thác gieo xuống, đường sá rải bọt, chỉ còn trơ đá, sỏi thôi. Nào các ông chức-dịch giữ việc quan trong hàng phố lúc này, đêm ngày thật là vất-vả quá, quên ăn mà mất cả ngủ, thế mà trong hàng phố đương lúc hiểm sự này lấy còn sinh sự ẩu đả nhau. Đ. lai cảo.

NAM-ĐỊNH

Lời cảm ơn. — Chúng tôi có lời cảm ơn các cụ, các ông, các bà cùng các thân-bằng cố-hữu đã ở tỉnh hoặc ở ải, gửi giấy chia buồn, cho đồ phúng viếng và đi đưa đám mọi nhân, thân mến chúng tôi là:

Mme TRẦN-THỊ-BIỂU

tạ thế ngày 24 tháng 6 ta vừa rồi

Trong khi tang-gia bối rối, có điều sơ suất, xin các ngài bỏ quá đi cho.

Quan phu:	Nguyễn-xuân-Triện tức Thăng-long,
Ai lễ:	Nguyễn-hữu Thu, Nguyễn-xuân-Ấm, Nguyễn-xuân-Ái, Nguyễn-văn-Kim,
Nữ tử:	Nguyễn-thị-Loan,
Hôn tử:	Đặng-thị-Trâm, cùng gia quyến bái-tạ.

PHỦ-LÝ

Tham thực cực thân — Mới đây có một đứa bé lên tám tuổi ở trong thành-phố, vì ăn nhiều nhân quả, mà suy rồi rớt rồi rải như người ăn phải sản độc, sau mốc cổ cho mẹa ra được nhiều nhẫn nhỏ khó. Mà nay là mùa thời tiết độc địa, những thứ hoa quả như bí nhẫn, ta chớ nên cho trẻ ăn nhiều.

Gà toi. — Độ rầy ở thành-phố có nhiều gà chết toi. Những con vật chẳng lành đó, ta chớ tham tiếc mà ăn vào, vì con gà ấy có làm sao thì nó mới chết, nó chết thì thịt nó chắc cũng độc. Ta nếu tham ăn của độc thì có ngày sẽ chết theo gà! mà đã không ăn được thì nên đem chôn hoặc vứt đi, chứ đừng tham lời bán rẻ cho ai, họ ăn vào thì không khỏi bệnh.

VIỆC KINH-ĐÔ

Lựa tên theo mà làm giêng. — Chánh-phủ đã ra tinh tấm phương-sách để chỉnh-đốn lại cho cái nghiệp nông càng phong-phú hơn xưa. Sự tu-chỉnh ấy có đặt ra nỗi dân-thủy nhập-điền và nỏ Canh-nông để mang sóc cho nông-nụ ta chóng được thành đạt hơn nữa. Cách mấy năm nay, sở Canh-nông có thi-hành sự lựa tên làm giống để thí-nghiệm thì công đã có thành hiệu, nên đã cấp phát cho mỗi làng mỗi cái bàn đồng kiểu riêng có một gương và đốt đèo cho để tỏ mà lựa ngũ giống, lại đã chỉ về cách lựa hạt giống cho con nhà nông ta. Cái phương-pháp ấy mà nhiệm biết bao, lợi lắm biết bao, thế mà các làng ta đã ai biết theo cái phương-pháp ấy cho chuyên cần, nên cái bàn ấy đã không dùng thì chớ, lại đem nay bức tàng ra, lấy đèo đi để đăng việc khác, còn những cái bàn lại để thành một vật: vô dụng lẫn lộc ở xó đình làng. Cái hiện trạng ấy chẳng phải là một làng mà thôi, phần nhiều đều như thế cả.

Ước ao rằng chánh-phủ chẩn-chỉnh việc ấy lại nếu mà chỉ nghiệp nông càng ngày phát càng tấn tới, mà nếu có phát hiện ra sự gì nay, là sự nên làm, nên theo, thì lại bỏ đi; như thế chẳng vô lịch và thiệt hại lắm ru! thế thì nghiệp nông ngày nào mới trông mong cho tấn tới được.

Cải chính. — Có thơ một bức thư riêng của bản-quán mới tiếp được ở Tam-kỳ, thì cái việc đăng cọp hôm 13 Juillet đã đăng bộc độ, chính là con của huyện Tiên-phước, thuộc tỉnh Quảng-nam, đó ra đăng Hoàng-thượng; chớ không phải là cọp của tỉnh Bình-định, mà cũng chẳng phải là cọp của huyện Quế-sơn.

Vậy nay cải chính cho đăng cọp thực.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Cũng oan mà quá. — Hồi 6 giờ chiều ngày 2 Août thấy một lũ đông người xum xít cả lại ở trước cái đình gần giếng cây-bàng tại Cửa-hậu, nào là người lớn trẻ con, đàn-bà con gái, người thì cầm gậy, kẻ thì mang dao, đi khua đập các bờ rào để tìm-tòi một người con gái trạc độ đi vài mươi, tóc thì xõa, mặc quần trắng áo trắng, ở Cửa-hậu chạy ra mà ai gặp tôi cũng không nói cứ chạy thẳng vào đình mà nhảy vào trong bụi.

Hỏi lại thì những người đông đó có người nói trông thấy rõ ràng, kẻ thì bảo nghe thấy nói, mỗi người một phách chẳng ăn thua đâu vào đâu, thế mà đã đồn đi các phố rằng có yêu tinh hiện hình, thật là một điều huyễn hoặc vô-lý.

Mà lạ cho con yêu tinh ấy mặc cũng có mồi, ở Hanoi, Nam-định, con yêu tinh cũng xõa tóc, cũng quần trắng, cũng áo trắng, và cũng bóc con gái độ hai mươi tuổi mà nó không thấy hóa ra bà già mặc quần áo đỏ bao giờ? Nhưng mà chắc rằng con yêu tinh ấy có thất cái dây lưng thiên thanh nên đó... mà mấy người ấy cứ không lỗ đó thôi, mà chắc nó đã vào một nhà thanh lâu thì phải.

國語 *Mới xuất bản quyển* **QUỐC-NGỮ VỠ LÒNG.** *Sách này trẻ mới bắt đầu học hay đương học giờ giảng điều dễ học, dễ hiểu lắm.*

Phần trên cùng là các vần và các dấu có trả-thích cô thi-dụ; những thí-dụ thuần trích ở trong các bài tập-đọc dưới lên, có ý cho trẻ khi đọc đến các bài ấp hiểu ngay được ý-nghĩa. — Đến các bài tập đọc thì chia làm 2 phần: Phần thứ nhất là các bài văn vần, đặt câu 3 chữ, 4 chữ, 5 chữ, lời cốt đơn sơ, dễ hiểu, dễ nhớ, cũng đủ luân-lý, địa-dư, nam-sử, cách-trí, vệ-sinh, loài-pháp, văn văn, mỗi thứ một bài tóm tắt, có ý cho con trẻ biết qua những điều sau này còn phải học kỹ càng hơn.

廳 *Phần thứ hai gồm những truyện luân-lý thực-hành, truyện vừa tầm con trẻ, đọc vừa vui vừa có ích. — Sách cũng hai mươi trang, cách in rõ ràng, ngoài bìa có vẽ ba đứa bé —*

Giá bán có 0$06. — Càng mua nhiều giá càng hạ. — Bán tại nhà in **KIM-ĐỨC-GIANG** *số 83, phố hàng Bồ Hà-nội, và tại các hiệu sách.*

恙 **XIN XEM CHO KỸ**

Phàm những các quí-khách xem báo thấy có đăng các bạch-thị bản-hiệu, đến khi sở mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không đủ được, lại siết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho sở xin các ngài từ nay đi sở lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

• Nhà Bán-thuốc Bổ Montès có đăng-bộ ba chương mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.

Nay kính,
Ets Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẢN

soạn

Giá 0$30 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

MỘT LỜI KHUYÊN BÁO RẤT TỐT

Nên thấy ai mắc phải bệnh xuyễn, bệnh hen thì nên mách người ta dùng thuốc « REMEDE D'ARSENIC EXIRARD » thuốc bột, thuốc viên, thành điển, thuốc uống là chỉ bệt cũng như đông điển con dấu hẳn vậy.

Thuốc này đã từng được thưởng nhiều bằng Médaille vàng và bạc. Thuốc này các lương-y ai cũng lấy làm hiệu nghiệm. Mỗi năm chữa được đến hàng nghìn người khỏi bệnh.

Gởi bán tại { BLANC, Hanoi / MONTÈS, Hanoi

Kính gọng kền tròn, bù-dục

Giá bán 1$ 80 cả cước

BÁN TẠI HIỆU :

LY-SENG-BAO

42, Phố Hàng Bè. Hanoi.

Hỡi bạn-hàng bản-quốc

nếu muốn giữ

cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rời và chưa quấn hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc ấy không làm rát cổ họng, cả người có tuổi hay là sức-khỏe yếu ớt cũng có thể hút được.

Nên mua thuốc xì gà (cigares) (hiệu riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO dựng bằng hộp sắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Đông-pháp là hiệu

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ : *Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.*

Bán sỉ : *Ở cửa hàng 28-30, phố hàng Giò (Bd Gia-long), Haiphong.*

Bán lẻ và bán buôn : *Ở cửa hàng 43, đường Paul-Bert, Haiphong.*

奔醫林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ TỚI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi dom) dùng nhiều người mắc phải, chẳng những đau đớn, như còn đến khi đại-tiện xong rồi thì tuy-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng có khi nhỡ chữa.

KHI nào chữa bệnh này đều dùng đao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, nay nên tôi dụng lên nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không nói, chỉ trong mấy hôm thời những nết mụn tự-bộ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này nên mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAN

m. Phố mới Bodinh — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 3 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Các tỉnh nơi đều cần nhà lắm.

Khai từ năm trở lại ngang.

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỜI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khan tiếng và tiêu.

Làm bằng đường tinh anh.

BÀ CHỦA HÃNG CRÈMES BAT-LÀ

Pha lẫn với nước, rượu Bạc-hà Pippermint uống lấy làm mát mồ lắm. Hãng cất ra từ năm 1796 tên GET FRÈRES ở tỉnh REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho hỗ kỳ-lưu có tiền gửi theo giấy mua thì bản quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ rằm báo mùng một tháng tây trở đi cho gọn.

Dùng thuốc phải cần-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, èm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$ 25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lận và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, lỡn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỔ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi tới.

Giá cước đề hơn một đồng một lọ.

LỌ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn cả 1.000.000 quan tiền tây

Tổng-cục số 110, Phố mới Thuốc Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Chỉ chuyên ngâm nước đá sẵn

Đóng chai lớn

Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU :

Ở tỉnh Haiphong là ông Damin Frères,

Ở tỉnh Phanrang là ông Hock-Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thư đến Lọ Rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

NƯỚC HOA THƠM

Cô Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

華 PAO-VA 寶

23, Phố Hàng Bè, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một hạn đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vàng, điếu hút thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một hạn nhiều kinh đủ cỡ thứ mặt, mặt đen, mặt trắng, mặt vàng, mới mốt lắm, vân vân. Lại có cả thứ kính gọng bằng vàng tây, gọng học vàng, gọng cẩn mồi, vân vân ; quý-khách đến hỏi mà đeo những thứ kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Mới hạn đồng-hồ quả quít đeo tay, đồng-hồ treo tường, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chăm-sóc, vân vân.

4° Một hạn chiếc nữ, đồi cổ, lọ sứ, bát sứ, hễ cứ để thầy-tiền nay là bày nhãn công được và tế bình, vân vân.

5° Một hạn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Gần thế hàng mới sang kỳ năm cũ trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Gần cáo để các trang, châu bản, ngọc ngà, vàng thì không kể, chẳng các quý-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bè, số nhà 23, Hanoi.

Các bệnh bóng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân... dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.

Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán : 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

bỏ, phố Paul Bert, trước cửa hiệu tạp-hóa và bò Hoàn kiếm trông sang

興同梁

Kính trình để các quí-khách biết cho rằng : hiện chúng tôi vẫn chuyên chữa về người và bệnh này, đã ngoài hai mươi năm nay, nghề làm mỗi ngày càng tinh xảo thêm ra, tại chúa cải-chữ cho kiểu vàng, nhẫn, hoa-tai, hàng-áo, dây đeo cổ, quả-tim, vân vân, trông rất là thanh nhã, theo hợp thời thế, cho quí khách tiện dùng, nhân dịp sắp ngày tôi đã cửa nơi, bán-hiệu mới mượn được mấy tầng thợ tài khéo ở Hàngtrong sang và mới gỡ nhiều cho thứ mặt tiền-tương, nhẫn nhẫn, ngọc-khánh ngọc lợn, kim ma, kh-phách, san-hô, mã-não, và mặt ngũ cho vân nữa, đủ cả các thứ, rõ thật cả sang chiếu kiểu vàng, tiền nhẫn mới chữ rẹ, trông rất là ngoạn mục.

Xin mời các quí-khách quá bộ lại xem, ắt mua lấy không, tiệm-hiệu bác nào cũng có người cử chữa nhẫn của quí-khách, rất là trung-thực.

LƯƠNG-TRONG-KHU

Bijoutier

Hi. Bảo chế tại Bodinh. Số 1 Hàng Hanoi

Gửi bán tại { BLANC, Hanoi / MONTÈS, Hanoi

Hỡi bạn-hàng bản-quốc

nếu muốn giữ

cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rời và chưa quấn hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc ấy không làm rát cổ họng, cả người có tuổi hay là sức-khỏe yếu ớt cũng có thể hút được.

Nên mua thuốc xì gà (cigares) (hiệu riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO dựng bằng hộp sắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Đông-pháp là hiệu

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ : *Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.*

Bán sỉ : *Ở cửa hàng 28-30, phố hàng Giò (Bd Gia-long), Hanoi.*

Bán lẻ và bán buôn : *Ở cửa hàng 43, đường Paul-Bert, Haiphong.*

Số 109

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

. . . Đàn-bà con gái, dẫu đến nhà thường dân cũng còn biết qui chữ « Trinh », huống-chi các bậc vương-hầu tể-tộ. Khi ở thành *Kim-lăng*, tôi vì việc nước mà phải bày mưu lập kế, có sao lại kể là những lời thô-hải minh-sơn. Tôi dẫu không bằng gia-huynh tôi, nhưng thiết-tưởng trong bọn nam-nhi, trừ tôi ra không kể, chưa có đã được mấy người. Nếu quận-chúa đem lòng nghi tôi thì thật là cái kiến-thức hẹp-hòi vậy.

Phi-loan quận-chúa nói :

— Không phải tôi có lòng nghi phu-quân đâu ! chỉ vì tôi sực nghĩ câu chuyện trước khi 20 năm, tai-biến bất thường, một nhà giam-cầm, nhờ có cái lòng trung-nghĩa của cao-đường cảm-thấu đến trời, khiến cho hai ta ngày nay lại được đẹp duyên cầm-sắt. Ta nỡ nào an-hưởng phú-quí mà chẳng nghĩ chi đến nàng *Vân-cơ*. Nhưng mỗi khi nhắc đến chuyện nàng thì vương-phi ta tại hãm-hẩm nỗi gì đó, cho nên tôi không dám giết bày ra trước. Tôi thiết-tưởng ta nên tìm xin thái-hậu giáng chỉ triệu nàng cho vào ta ở *Tiên-hoa-sơn*, chẳng hay phu-quân nghĩ thế nào ? Nếu phu-quân bằng lòng thì sáng mai tôi về thăm nhà, sẽ nói với thân-mẫu tôi để tâu thái-hậu.

Hùng khởi-thần cười mà khen rằng :

Lưu-vương mùng-rỡ mà rằng :

— Quận-chúa thật là một người hiền-đức, thiên-hạ ít có ! Đã không lấy điều lễ-nghĩa nghiêm trách nàng *Vân-cơ*, mà lại còn mở lượng nhân-từ, nghĩ thương đến nàng. Việc ấy quận chúa hà-tất phải đợi hỏi tôi mới được nên cứ liệu lời mà bẩm với thân-mẫu.

Nói xong, liền thảo mấy lời sớ, vào mặt yến nghỉ. Sáng hôm sau, *Phi-loan* quận-chúa bẩm với *Vệ-đăng-nga* vương-phi, xin phép cho về thăm nhà.

Phi-loan quận-chúa nói :

— Dám bẩm vương-phi ! nhân có *Lưu* cữu phụ con con về thăm nhà, để được hai-yết cữu-phụ.

Vệ-đăng-nga vương-phi nói :

— Ta nghe nói tiểu-nữ nhà *Lưu-vương*, người rất đoan-trang diễm-lệ. *Lưu* phu nhân đã định làm mối để gả cho nhị-lang. Con về chuyến này, tất thế nào cũng sẽ được nông rượu mừng vậy.

Phi-loan quận chúa vẻ đến nhà *Hoàng-phủ*, vừa gặp *Lưu vương* ở trong triều về. *Phi-loan* quận-chúa sụp lạy mà rằng :

— Con là *Phi-loan*, xin lạy chào cữu phụ !

Lưu-vương mừng-rỡ mà rằng :

— Sanh-nữ ơi ! Ta vẫn nghe tiếng con là người đã có tài-học, lại giữ trọn một lòng tiết hiếu, hẳy lên nay xa-cách, hãy giờ mới được gặp đây. Còn biểu-muội con tên gọi *Phương-anh* kia, từ thuở nhỏ cũng có theo đòi đôi chút bút-nghiên, ta đem tới đây để chị em được cùng nhau trò-chuyện.

Phương-anh tiểu-thư chạy ra chào *Phi-loan* quận-chúa. Hẳy giờ *Gia-tường* công-chúa gần đến tháng sinh, đang tĩnh-dưỡng ở trong dinh phò-mã. *Phi-loan* bèn với Tổ phu-nhân và *Lưu* phu-nhân, xin vào thăm *Gia-tường* công-chúa.

Hai phu-nhân gật đầu cho đi. *Trần-khanh* quận-chúa cùng mọi người cũng theo đi. Khi đến cửa đình phò-mã, các nữ-tỳ trông thấy *Phi-loan* quận-chúa, ai nấy đều lấy làm mừng-rỡ.

Chúng reo to lên mà rằng :

— Đại quận-chúa nhà ta đã về !

Nói xong, vội vàng vào báo với *Gia-tường* công-chúa. *Gia-tường* công-chúa nghe báo, cũng mừng-rỡ mà rằng :

— Cô-nương nhà ta đã về ! Mau mau ra mời vào đây !

Khi vào tới nơi, hai người cùng nhau chuyện trò vui vẻ. Các nữ-tỳ pha trà nồng. *Gia-tường* công-chúa cười mà bảo *Pai-loan* quận-chúa rằng :

— Cô-nương ơi ! *Phương-anh* tiểu thư theo *Lưu-vương* tới đây, thật là một người sắc-sảo khác thường, so với *Phật-chân* tiểu thư (con *Cao bí*) mới về làm dâu nhà ta đây, khác nào như xuân lan thu huệ, một nhà sum họp vậy. Hôm trước tôi đã bẩm rõ với *Lưu* phu-nhân muốn cho *Phương-anh* tiểu-thư làm bạn cùng nhị-thảo, dẫu nhị-thảo có lớn hơn giêm bảy tuổi, nhưng trai tài gái sắc, tưởng cũng đẹp đôi. Hôm nay cô-nương về đây, cũng tiện nói với cữu-phụ, nếu cữu-phụ bằng lòng thì nên tức khắc cho chọn ngày để làm lễ cưới.

Phi-loan quận-chúa cười mà đáp rằng :

— Việc ấy tất thế nào cữu-phụ tôi cũng ưng-thuận.

Phật chân tiểu-thư nói :

— Nếu vậy thì còn gì hay cho bằng !

Phương-anh tiểu-thư nghe nói, nét mặt đỏ bừng, có ý hổ thẹn. *Gia-tường* công-chúa mỉm cười, rồi bảo *Trần-khanh* quận-chúa rằng :

— *Trần khanh* con ơi ! con đưa cô-nương lên *Suyết-cầm-các* để xem hoa đào nở.

Trần-khanh quận-chúa vâng mệnh, rồi tâm-tỉm cười, cầm tay *Phương-anh* tiểu-thư mà dắt lên *Suyết cầm-các*.

Khi *Phương-anh* tiểu-thư đi khỏi rồi, *Phi-loan* quận-chúa mới nói với *Gia-tường* công-chúa rằng :

— Thế mới biết thiên-hạ cũng nhiều người tuyệt sắc !

Gia-tường công-chúa cười mà bảo rằng :

— Trong tập tranh « Bách-mỹ » cô-nương lại cần phải vẽ thêm một người ấy nữa !

Phi-loan quận-chúa lại ân cần mà hỏi-han các công-việc trong nhà. Quận-chúa nói :

— Thân-mẫu tôi tất sang năm tuổi Kỉnh, có lẽ ngoại tổ-phụ và ngoại tổ-mẫu tôi cũng chạ đi, vì gặp tiết « Thiên-thu đại-thọ » của bà thái-hậu.

Phi-loan quận-chúa thuật đến việc nàng *Vân cơ* đi ở chùa cho *Gia-tường* công chúa nghe. Công-chúa thở dài mà than rằng :

— Chẳng qua là nàng lại tự làm hại nàng đó. Đàn-bà con gái lấy « Tứ đức » làm đầu, có sao nàng không biết giữ-gìn tinh-hạnh. Nhưng dẫu sao cũng là con một vị hiền-tước mà để lưu-lạc ở chùa, tất bị người ta chỉ nghị vậy.

Phi-loan quận-chúa nói :

— Chính vì điều ấy mà tôi muốn tâu xin thái-hậu rộng lượng mà độ-âu cho !

Gia-tường công-chúa hỏi rằng :

— Cô-nương muốn tâu xin thế nào ?

Phi-loan quận-chúa nói :

— Tôi muốn tậu xin thái-hậu giáng chỉ cho nàng *Vân-cơ* được về ở in ở *Tiên-hoa-sơn*.

Hẳy giờ *Lưu-phu-nhân* đang nói-rỉ lo nghĩ về việc hôn-sự của *Phương-anh* tiểu-thư. *Phi-loan* quận-chúa hỏi :

— Dám thưa thân-mẫu ! chẳng hay có chi mà thân-mẫu phải lấy việc ấy làm lo nghĩ ?

(Còn nữa).

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)